

Bella Roel – J.J. Cremer

Geschreven in juli 1870 en uitgegeven ten behoeve van het Rode kruis. Handschrift gedateerd 1 juni-6 juli 1870. Fol. 2-24: eerste versie. Fol. 26-61: tweede versie. De eerste versie is gedateerd 1 juni-6 juli 1870, de tweede 1870. Koninklijke bibliotheek. 61 fol.

1e druk: Bella Roel. Overbetuwsche vertelling. Amsterdam: G.L. Funke, 1871. 75 p. Met platen.

2e druk: Amsterdam: G.L. Funke, 1875.

3e druk in: Overbetuwsche novellen. Romantische werken, deel 12. Amsterdam: D. Noothoven Van Goor, 1881. p. 241-272.

4e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1881. 7^e druk. p. 224-253. Vijftigcents-editie, no. 18.

5e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1900. 9e druk. p. 224-253. Vijftigcents-editie, no. 18.

6e druk in: Overbetuwsche novellen. Leiden: A.W. Sijthoff, ca. 1905. 10e druk. p. 224-253. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

7e druk in: Leidsche herdrukken. Leiden: A. W. Sijthoff, 1905. Leidsche herdrukken, no. 4. Grietje op 't Heuningsarf - Bella Roel.

8e druk in: Grietje op 't Heuningsarf, enz. elf novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1909]. p. 35-63. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk.

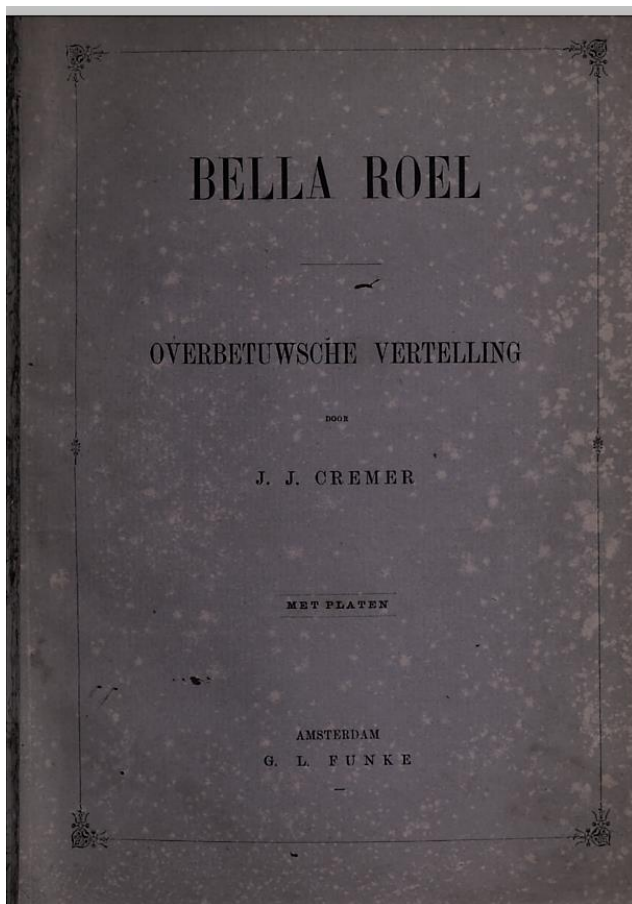
9e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., ca. 1920. 11e druk. p. 224-253.

10e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [...et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeverij, ca. 1935. 12e druk. Romantische werken. p. 224-253.

11e druk in: Overbetuwsche novellen: 't kriegende kriegske [et al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeverij n.v., [1940]. 13e druk. 365 p.

Vertaling:

Bella Ruhk. In: Holländische Novellen : nach dem Niederländischen von W. Lange, Fr. Schnettler und A. Steinbach. Leipzig: Druck und Verlag von Philipp Reclam jun, [1880]. p. 283-328.

Opdracht in Bella Roel aan zijn ouders:

Aan Zij. ge. liefde Ouders.
J. J. Cremer.

Oprechte Haarlemsche courant, 20 november 1871:

* * Hun, die iets *geheel nieuws* zoeken tot cadeau, wordt aanbevolen de prachuitgave van de nieuwste Betuwsche Novelle van J. J. **CREMER**, getiteld: „**BELLA ROEL**”, uitgegeven in royaal 8° formaat met fraaie platen, in prachtband à f6,50. Zij is pas verschenen bij G. L. FUNKE, te Amsterdam, en in de meeste Boekwinkels voorhanden.

Dagblad van Zuid-Holland en 's-Gravenhage, 2 december 1871:

Hun, die iets *geheel nieuws* zoeken tot cadeau, wordt aanbevolen de prachtuitgave van de *nieuwste* Betuwsche novelle van J. J. **CREMER**, getiteld: „*BELLA ROEL*“, uitgegeven in roijaal 8°. formaat, met fraaie platen, in prachtband, à f 6.50.

Zij is pas verschenen bij G. L. FUNKE, te Amsterdam, en in de meeste boekwinkels voorhanden.
(11278)

Nieuws van de dag, 3 december 1872:

De vrienden en vereerders van **Cremer** herinneren wij aan de keurige uitgave van zijn *Bella Roel* van den Heer G. L. Funke. **Cremer** is nog altijd onze gevierde novelist en een product van zijn pen, een cadeau waarvoor men verwachten mag een vriendelijke dankzegging te zullen terug ontvangen. De werken van **Cremer** behooren tot die, welke men gaarne compleet en in eigendom heeft om ze nu en dan ter hand te kunnen nemen, te lezen en te herlezen. De voortreffelijkheid zit 'm dikwijls in het plan der novelle, maar altijd in de details. Ook is 't overbekend, dat men **Cremer** aan iedereen veilig in handen kan geven.

Nieuws van den dag, 14 oktober 1875:

Heden verschijnt bij G. L. FUNKE, te Amsterdam, eene Volksuitgave van

BELLA ROEL,

Overbetuwsche Vertelling

VAN

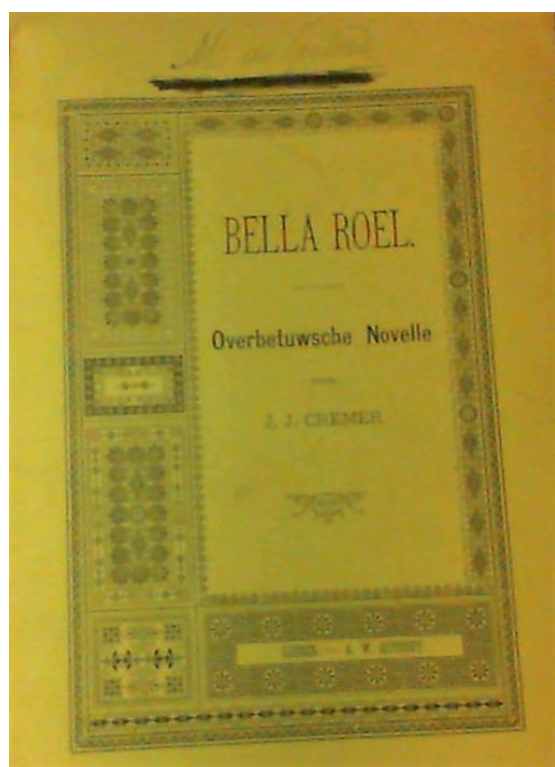
J. J. **CREMER.**

Prijs 50 Cent.

In alle Boekwinkels voorhanden.

Algemeen handelsblad, 17 oktober 1875:

Van Cremer's Overbetuwsche novelle: *Bella Roel*,
is bij den uitgever G. L. Funke alhier reeds een
tweede druk verschenen; wel een bewijs hoe gunstig
ook dit lieve verhaal door het publiek is ontvangen.

Nieuws van de dag, 16 september 1870:

De gevierde schrijver **Cr mer** heeft een nieuwe Overbetuwsche vertelling vervaardigd, getiteld *Bella Roel*, welke hij ten voordeele van het *Roode Kruis* nog deze maand te 's Hage zal voordragen.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 16 september 1870:

Op verzoek van den heer J. J. **Cremer** deelen wij gaarne meê, „dat het zijn voornemen is om binnen kort hier een openbare voordragt te houden ten behoeve van het *Roode Kruis*. Het ter voordragt gekozene stuk is een nieuwe (nog onuitgegeven) Over-Betuwsche vertelling, getiteld: *Bella Roel*.”

Algemeen dagblad van Nederland, 17 september 1870:

De heer J. J. **Cremer** zal in den loop dezer maand, ten voordeele van het *Roode Kruis*, te 's Gravenhage eene nieuwe Betuwsche novelle, *Bella Roel*, voordragen.

22 september 1870:

Aanstaanden Maandag, den 26en dezer, des avonds te acht uren, zal den heer J. J. **Cremer**, in de zaal *Diligentia* eene voordracht houden van zijn nog onuitgegeven Over-Betuwsche vertelling »*Bella Roel*”, ten behoeve van het *Roode Kruis*.

Apeldoornsche courant, 24 september 1870:

In een brief aan de redactie van het *Vaderland*, deelt de heer J. J. **Cremer** mede dat hij een paar dagen voor het uitbreken van den oorlog, de laatste hand aan een nieuwe Overbetuwsche vertelling heeft gelegd. Zij is getiteld »*Bella Roel*”. »Die vertelling,” zoo schrijft de heer **Cremer**, »wenschte ik nog in deze maand — hier ter stede ('s Gravenhage) voor te dragen ten behoeve van die arme, ter slagting gevoerde nu lijdende krijgers, om de opbrengst te doen toekomen aan het hoofd-comité van het »*Roode Kruis*” te 's Gravenhage.”

Het vaderland, 28 september 1870:

daden behoort ook de gisterenavond in de zaal van *Diligentia* door den heer J. J. Cremer gehouden voordracht eener nieuwe Over-Betuwsche novelle, getiteld *Bella Roel*; een weldaad voor de gewonden en zieken op slagveld en lazareth, maar waaraan zich tegelijk het talrijk publiek, dat de zaal geheel vulde, kwam te goed doen. Wij durven verzekeren, dat deze nieuwe Over-Betuwsche novelle niet bij de vorige achterstaat.

Evenals in 't *Pauwenveerke* speelt ook de boerenhoogmoed of verwaandheid, welhaast tot waanzin geklommen, in *Bella Roel* de hoofdrol, hier echter geen verwaandheid op geld, maar op boeren-wies-geleerdheid." — Govert Ros van 't Hoenderarf is rijmelaar, en verbeeldt zich dichter te zijn. In handen van zelfzuchtige vrienden — echte typen van *nos bons villageois*, — die op de dwaasheid van den rijken jongen boer speculeeren, ziet hem zijn goede engel Bella Roel, door hem ter wille van zijn roem als »Govert Ros, den dichter" verstooten, van dwaasheid tot krankzinnigheid voortgezweept, totdat zij het is, die hem redt, wanneer de brand uit het broeiend hooi op het verwaarloosde Hoender-arf, een einde dreigt te maken aan het leven van den »armen krankzinnigen mins." — Eind goed al goed! is natuurlijk ook op deze novelle toepasselijk.

De heer Cremer is teekenaar-moralist, en als hij zijn novellen voordraagt, daarenboven acteur.

Vandaar, dat de meest aangrijpende passages steeds die zijn, waar hij zijn hoofdpersonen in de eenzaamheid bespiedt en het spel hunner gewaarwordingen en hartstochten vertoont. Bella bij de waai-kolk, Bella in het karnhuis; Govert op »z'n studeerkaomer," naar de kast gaande en zich voor den spiegel een witten das aanpassende, tegen dat men hem burgemeester zal maken; het geheele tooneel in het karnhuis tusschen Bella en Govert, na den avond, waarop Govert zijn woord aan zijn meisje gebroken heeft om 't gedicht in den zak te houden; dat alles behoort tot de beste stukjes, die Cremer ooit gemaakt heeft. En wat de stukken betreft, waar de moralist bij den teekenaar bijna geheel op den achtergrond treedt, de grootere teekeningen, daaronder noemen wij in de eerste plaats het schetsje, waarmee het verhaal opent, de eerewacht van het »boeren jong-volk" te paard, langs den dijk dravende om den nieuwen burgemeester te gaan inhalen, terwijl Bella tegen de glooiing van den dijk bij een boom staat; voorts het geheele feest bij den burgemeester, die zoo natuurlijk blijft steken in zijn »anspraak." Over de onzes inziens dikwijls te gezochte en overdreven symboliek, die de heer Cremer in allerlei details tot opsiering van zijn, door hun eenvoudigheid zoo ware, tafereeltjes uitstrooit, willen wij niet twisten: quaestie van smaak! De gesprekken, alleenspraken en overleggingen, die hier en daar voorkwamen, hadden, meenden wij op te merken, korter kunnen zijn, of althans meer afwisseling kunnen aanbieden.

Maar zoo het publiek van tijd tot tijd minder opgewekt scheen, wanneer Govert en Bella rustig aan 't praten waren; of wanneer over de *Heibloesems en vruchten* als titel van Goverts gedichtenbundel en als wezenlijke benaming van graan en veldvruchten, of over het tijlpen der musschen nevens den zang van den nachtegaal gefilosofeerd werd; of wanneer de waanzinnige over Koning David en Salomo aan 't mijmeren was; zoo wijte de heer Cremer het slechts daaraan, dat het publiek is gelijk de kinderen, die als men hun zoo fraai als de heer Cremer dat doet, de tooverlantaarn van 't Overbetuwsch menschenleven vertoond heeft, ongeduldig worden, wanneer de toelichting een oogenblik »het volgende tafereeltje" wat lang ophoudt.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 28 september 1871:

Gister avond drong de heer J. J. **Cremer** zijn
nieuwe Over-Betawische vertelling *Bella Noel*,
om een zeer talrijk publiek in *Deiligheid* voor.
Verleugde men die groote schare van hoorders
niet ter wille van het *Aloude Kraai*, in welks
in de opbrengst zal vloeijen, niet minder voor
en groonden sprekter was om dat vernieuwel blijk
en verandering zijner gesma van auteur en acteur
enlijk welkom.
De novelle was schoon van vorm en treffend
aanmatig van inhoud.
Het beeld der liefschierlijke boevenlochter, de
helle van het verhaal, werd ons in de nikk-
kende klanken geschild; haar diep gevoel, dat
in geen heile kon teemien zijn, welke niet
ter leidschopheid was gekonst en tot geen
opbreng is staat bleek, trok toch niet minder
en aan, dan haar liefdelijke schoonheid. Bella
lei, terwijl in eenzaamigen kring opgevoed en
leende, stond den grooten strijd der mensch-
en, den tusschen het hoogen en lagere leven,
en voor haar deel; het hoogste triumphele en
en helle werd gevolgd, die zich aan een on-
verwachten haften moest.
Ook de figuur van Gvoert was sterk en krachtig
en int. Zijn lyvenslange worsteling, waarbij het
in den strijd tusschen zijn eigenliebe en zijn
enke van Bella, hield tot den einde toe omme
enicht gebod. Als de zelfacht het bij hem woe,
eelden wij ons, ook ter wille van Bella, diep
penden. De schr. had een overwinning behaald.
Bidden wij gaarne een andere ontknooping dan
ter de stammen geuen, toch was een beredi-
ped einde, dat Bella met Gvoert verenigde, ook
in alreus gelukkig gekoren en droeg vraker
en weinig toe bij, om **Cremer** bij het scheiden
der toezichting te versterken.

Het vaderland, 30 september 1871:

De voordracht, gehouden door den heer J.
J. **Cremer**, heeft na aftrek van onkosten opgebracht
f 385,25, welke som door hem aan den penningmeester
van het Hoofdc Comité alhier is toegezonden.

Leeuwarder courant, 13 oktober 1871:

Cremer, Bella Roel.

Dit nieuwe werk van den Heer J. J. CREMER zal binnen eenige weken Geillustreerd en Gebonden in Prachtband verschijnen. Prijs f 6.50.

Voor de levering direct bij de uitgave beveelt zich aan

W. EEKHOFF,
Boekhandelaar te Leeuwarden.

Algemeen dagblad van Nederland, 8 februari 1871:

Felix Meritis, afd. letterkunde, Woensdag 8 Februar des avonds om 7½ ure, in de concertzaal (met dames) voordracht van den heer J. J. Cremer, onderwerp: „Bella Roel,” eene novelle. Afd. muziek, Vrijdag 10 Februari des avonds om 7½ ure, repetitie-avond. Afd. teekenkunst, Zaterdag 11 Febr. des avonds om acht ure, (met dames) kunstbeschouwing, te geven door den heer B. Coster, van Arnhem.

Algemeen handelsblad 26 februari 1871:

De novellen van Cremer lijden doorgaans eenigermate aan het gebrek, waarvan Horatius ergens spreekt. Het bovenlijf is verrukkelijk, maar *desinit in piscem*; dit schoons loopt uit in een vischstaart. Hoe keurig en fijn was weder het tafereeltje, dat hij aanvankelijk ons gisteren te aanschouwen gaf. Alles natuur en werkelijkheid tot in de kleinste bijzonderheden, als zaten wij zelve in dien boerenwagen op den ringdijk, en zagen hetgeen de spreker ons verhaalt, onder onze oogen voorvallen. Zagen alles, tot op het oogenblik, waarop Bella hare levendige kijkers over de velden laat gaan en op die van boer Ros geen enkele zorgvuldige hand bespeurt. Dan gevoelen wij eensklaps dat de wagen het spoor verlaat; nu eens aan deze, dan weder aan de andere zijde gaan de wielen van den grond; eindelijk gaan wij met wagen en al de lucht in en verlaten de werkelijkheid geheel totdat wij plof! weder eensklaps op vasten bodem komen, maar dan ook tot ons leedwezen bemerken, dat de geschiedenis mit is.

vervolg:

dat de geschiedenis uit is.

Wij maken daarvan den schrijver geen verwijt, in zoover vermoedelijk de fout wordt veroorzaakt door de omstandigheden. De kunstig gelegde knoop moet op geleidelijke wijze worden ontward; daartoe echter is waarschijnlijk meer tijd noodig, dan eene enkele lezing kan innemen; de verhaler redt zich uit de moeielijkheid, door den knoop eenvoudig niet te ontwarren, maar hem door te hakken. De brand in de hoeve van Ros is hier de *Deus ex machina*, die alles weder in orde brengt.

Toch is dit jammer, want onze opmerking betreft slechts het allerlaatste gedeelte der novelle, — het overige is in alle opzichten keurig, — en in den aanhef zijn motieven, die eene volkomen geleidelijke oplossing mogelijk zouden maken. De hartstocht van „Zwarte Jan”, ten aanzien van Bella wordt even aangeduid en blijft verder geheel buiten spel en toch had juist die hartstocht een der middelen kunnen zijn, om licht in de duisternis te brengen, een geheel ander, veel natuurlijker

Vervolg:

De duisternis te brengen, een geheel ander, veel natuurlijker licht dan de rosse gloed van de brandende hoeve. Dan echter had de spreker tijd moeten hebben om ook „Zwarte Jan” en Lena op te nemen onder de figuren van zijn stuk, dat thans slechts twee hoofdpersonen heeft. Hij had ook hunne karakters moeten ontwikkelen en daartoe was geen tijd, of hij gunde zich dien niet. Vandaar dan ook echter, dat in de allerlaatste bladzijden van het verhaal alles even barok en vreemd is, als in de eerste alles natuurlijk en begrijpelijk. Van Lena weten wij nagenoeg niets en onverklaarbaar blijft dus hoe zij het tooneel op de kermis duldt als een lam. Dit maakt, dat het geheele tooneel er niet bij ons in wil, terwijl het even geloovig zou worden opgenomen als het overige, indien het, door nadere ontwikkeling van het karakter van Lena, even natuurlijk en begrijpelijk werd gemaakt. Iets meer vernemen wij van „Zwarte Jan”. Niet genoeg echter, lang niet genoeg, om illusie te behouden, wanneer wij dien boerenspotvogel plotseling zien optreden in de rol van dief en huisbreker.

Vervolg:

plotseling zien optreden in de rol van dief en huisbreker, wellicht van brandstichter. Want al levert Bellaas blik op het hooi van Ros, dat niet wordt binnengehaald en dus gevaar loopt van nat te worden geborgen, de aanwijzing van een motief, die aanwijzing is niet voldoende, om den hoorder voor te bereiden op de katastrofe van den brand en had Cremer „Zwarte Jan” als de oorzaak aangeduid, men zou hem in die rol even natuurlijk gevonden hebben, als in die van huisbreker; dat wil zeggen even onnatuurlijk, omdat de overgang tusschen het eerste karakter, waarin Jan ten tooneele verschijnt, en het laatste niet is verklaard. Met andere woorden, de laatste tooneelen zijn niet voldoende gemotiveerd en al hetgeen ons in den aanvang werkelijkheid toescheen wordt in de latere partijen fantasie. Wanneer desniettemin de spreker de kunst verstaat, om eene stampvolle zaal als aan zijne lippen te boeien tot het laatste toe, dan moet hij een niet gewoon talent van voordracht hebben. Daarover nu is dan ook slechts ééne stem en geen won-

vervolg:

toescheen wordt in de latere partijen fantasie.
Wanneer desniettemin de spreker de kunst verstaat, om eene stampvolle zaal als aan zijne lippen te boeien *tot het laatste toe*, dan moet hij een niet gewoon talent van voordracht hebben. Daarover nu is dan ook slechts ééne stem en geen wonder, dat velen hunkeren naar de gelegenheid, om dit genot te smaken. Die **Cremer** nooit gehoord hebben, ontberen werkelijk veel en met groot genoegen zouden wij de tijding vernemen, dat de spreker dezen winter nogmaals de hoofdstad zal bezoeken. En ofschoon hij en velen zijner hoorders ongaarne de gezellige zaal van het Odeon voor eene andere zullen verwisselen, gelooven wij gerustelijk te kunnen voorspellen, dat ook een veel ruimer lokaal even goed gevuld zou zijn, als de zaal van het Odeon gisteren gevuld was, tot stikkens toe.

Het vaderland 5 oktober 1871:

De Rooster der Spreekbeurten in het Letterkundig Genootschap *Oefening Kweekt Kennis* alhier gedurende het seizoen 1871—1872, is de volgende:
1871. Maandag 16 October. Opvoering door het gezelschap van de hh. Albregt en Van Ollefen uit Rotterdam van: *De Menschenhater*, naar het Fransch van Molière in Hollandsche verzen overgebracht door den heer W. J. Van Zeggelen, voorzitter van 't Genootschap.
23 October, de heer J. J. **Cremer**, eereid; 6 November, ds. J. H. Gunning Jr., uit 's Gravenhage; 20 Nov., de heer J. A. Alberdingk Thijm, eereid, uit Amsterdam; 4 December, dr. E. Laurillard, uit Amsterdam; 18 Dec., hoogleeraar dr. W. Hecker, uit Groningen.
1872. Maandag 8 Januari, dr. Allard Pierson, uit Heidelberg; 22 Januari, ds. P. H. Hugenholtz Jr., uit Amsterdam; 5 Februari, ds. M. W. Scheltema Czn., uit

Leeuwarder courant, 15 oktober 1871:

ook binnen Leeuwarden de gevierde man blijft.

Bella Roel is weder zoo'n gewone Betuwsche novelle, niets meer en niets minder. Het is eene alledaagsche historie. Juist, maar wie schetst als Cremer zoo fijn de karakters, - wie weet als hij zoo belangwekkende hoofdfiguren te schilderen en tegelijkertijd de bijpersonen, de stoffering, zoo prachtig te doen nitkomen? En dan zijne voordragt! Men ziet, als ware het, de personen voor zich, die hij te voorschijn brengt, die hij door mimiek en stembulging geheel veraanschouwelijkt. Men verbeeldt zich de kamperfoelie te zien strengelen, de Meibloesems te zien afvallen, den weligen natuurgroei voor zich te hebben. Men wordt door den spreker geheel weggesleept en bij zooveel humor, dien hij weet ten toon te spreiden, doet hij evenzeer de fijnste snaren van het menschelijk hart trillen en menigen traan opwellen.

Als het ons veroorloofd ware ééne aanmerking te maken op de *Bella Roel*, het zou die zijn, dat in het eerste gedeelte eigenlijk wat te veel humor wordt ten beste gegeven, zoodat het publiek wel eenigzins overprikkeld, en diengevolge door het meer ernstige van het tweede gedeelte niet zoo aangetrokken wordt als in den beginne het geval was. Voor den lezer der novelle zal dit minder zijn, maar een hoorder komt gewoonlijk met hoogere eischen voor den dag. Misschien echter ligt het aan ons en zijn wij ditmaal wat al te veel eischend geweest. In ieder geval echter neemt dit niets weg van hetgeen wij over den schoonen avond in het algemeen hebben gezegd, en blijven wij den heer **Cremer** danken voor het genot, dat hij ons met zoovelen op nieuw heeft geschonken.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 23 oktober 1871:

In de Vergadering van het
LETTERKUNDIG GENOOTSCHAP

Oefening kweekt Kennis,

te houden op Maandag den 23ⁿ October 1871,
des avonds om acht uur, in het Gebouw *Diligentia*,
zal optreden als Spreker: de Heer J. J. **CREMER**,
Eerelid van 't Genootschap.

NB. Heeren Leden worden vriendelijk herinnerd aan
het medebrengen van hunne Toegangkaarten.

A. L. H. ISING,
(10098) Secretaris.

Het vaderland, 25 oktober 1871:

Het geheel geïdealiseerde boerinnetje Bella met haar aardig „snoetje“ en de gekarikaturiseerde prulrijmelaar boer Govert werden gisterenavond in de vergadering van *Oefening kweekt Kennis in Diligentia* door **Cremer** ons weder in zijn genialen vorm voorgesteld; **Cremer** leest niet, neen, 't is, als men hem hoort, of men een panorama voor zich ziet, waarop het leven en zijn van de Betuwsche boeren en boerinnen met scherpe, over 't geheel juiste trekken is afgebeeld. Hoezeer het publiek de gave van onzen geverden novellist op prijs stelt, bleek al terstond door de zeer vroege opkomst van het talrijk publiek, dat hem als gewoonlijk bij zijn optreden met applaus begroette.

De schoonste passages uit *Bella Roel* zijn naar onze meening de allespraak van Govert, nadat hij van Bella heeft vernomen, dat het voorgoed „uit“ is en hij zich op zijn studeerkamer troosten wil met zijn vaerzen-glorie en zich uitdost voor den spiegel; en later, — schoon vooral ook om de vinding — waar Govert droomt van Salomo en zijn eigen heerlijkheid, en het vlamgeknetter en het gelui der brandklok in zijn half droomanden, half wakenden toestand nog stof leveren voor zijn verheerlijking.

Het genot dat **Cremer** verschaft deed soms vergeten, dat men in de „grootte“ zaal van *Diligentia* was, waar de atmosfeer bij zulk een overvolle als gisterenavond onverdraaglijk is. Men kon aan menig gelaat zien, wat opoffering men zich voor het talent van **Cremer** getroostte, en de behoefte aan versche, frissche lucht was dan ook zoo groot, dat het publiek zich bij het uitgaan tusschen de nauwe deuren en uitgangen verdrong.

Dagblad van Zuid-Holland en sGravenhage, 25 oktober 1871:

Gister avond droeg onze even begaafde als populaire stadgenoot, de heer J. J. **Cremer**, die het geheim verstaat om zelfs de traagste *Oefenaar* en *Oefenaarster* tot een togt naar *Diligentiā* te bewegen, in *Oefening kweekt kennis* zijn reeds beroemde novelle *Bella Roel*, aan een overtalrijke schare van leden met hun en „medegenomen” dames voor.

Ook nu wist hij door zijn stem, gebaren en plastische voorstelling zijn gehoor van den aanvang tot het einde geboeid te houden en het telkens de daverendste toejuichingen te ontlokken, die zich ten slotte in een waren storm van het meest hartelijk applaus oplosten.

Cremer telt alzoo na den avond van gister een zegepraal te meer, op zijn glansrijke loopbaan als vaderlandsch schrijver. Uit naam van *Oefening* riepen wij hem op den kathedr met ons welkom ook een tot weerziens toe, in de hoop hem daar nog eens te mogen ontmoeten met een nieuw geestesproduct, waaraan hij door zijn voordragt steeds een vorm ook voor het aanhooren weet te verschaffen, zoo uitlokkend, dat een herhaling — dit is bij vernieuwing gebleken — vermoeit

baan als vaderlandsch schrijver. Uit naam van *Oefening* riepen wij hem op den kathedr met ons welkom ook een tot weerziens toe, in de hoop hem daar nog eens te mogen ontmoeten met een nieuw geestesproduct, waaraan hij door zijn voordragt steeds een vorm ook voor het aanhooren weet te verschaffen, zoo uitlokkend, dat een herhaling — dit is bij vernieuwing gebleken — vermoeit noch verveelt.

Eindelijk veroorloven wij ons aan die leden van *Oefening*, die 't zwakke geslacht zóó sterk vertegenwoordigd doen zijn, dat 't sterkere — 't welk de contributie betaalt — geen plaats kan vinden, de vraag in overweging te geven, of dat „overvoeren” wel wenschelijk is, ook in 't belang der schoone kunne zelve, daar men in een te bezette zaal met het oog der bewondering niet zoo helder ziet, als de schoonheid regt heeft dat te vorderen.

Ook de aandacht van het bestuur van 't genootschap vestigen wij op deze zaak.

Nieuws van den dag 8 februari 1872:

BELLA ROEL
DE NIEUWSTE BETUWSCHE NOVELLE
VAN
J. J. CREMER,
is in **prachtband** met platen, uitnemend geschikt tot cadeau, à **f 6,50** bij de meeste Boekhandelaren voorhanden gesteld door den Uitgever G. L. FUNKE te Amsterdam.
Bij denzelfden Uitgever verscheen van den Heer J. J. **CREMER**, een goedkoope uitgave zijner volksvertelling (8386)
DE KOFFIEVROUW,
Prijs **20** Cents.

Nieuws van den dag 3 december 1872:

De vrienden en vereerders van **Cremer** herinneren wij aan de keurige uitgave van zijn *Bella Roel* van den Heer G. L. Funke. **Cremer** is nog altijd onze gevierde novelist en een product van zijn pen, een cadeau waarvoor men verwachten mag een vriendelijke dankzegging te zullen terug ontvangen. De werken van **Cremer** behooren tot die, welke men gaarne compleet en in eigendom heeft om ze nu en dan ter hand te kunnen nemen, te lezen en te herlezen. De voortreffelijkheid zit 'm dikwijls in het plan der novelle, maar altijd in de details. Ook is 't overbekend, dat men **Cremer** aan iedereen veilig in handen kan geven.

Nieuws van den dag, 25 januari 1877:

Bij G. L. FUNKE, te Amsterdam, verschijnt eene Volksuitgave van

BELLA ROEL,

Overbetuwsche Vertelling

VAN

J. J. CREMER.

Prijs 50 Cent.

In alle Boekwinkels voorhanden.

Nieuws van den dag, 12 november 1878:

Bij G. L. FUNKE, te Amsterdam, verschijnt eene Volksuitgave van

BELLA ROEL,

Overbetuwsche Vertelling

VAN

J. J. CREMER.

Prijs 50 Cent.

In alle Boekwinkels verkrijgbaar.

Brinkman 1899: Auteursrecht over naar Gebr. Koster:

Crawford (F. Marion), „Zijt gij dan de erfgenaam?“ 2 dln. (verm. pr. f1.50). *D. Bolle.*

Cremer (J. J.), Bella Roel. Overbetuwsche vertelling. roy. 8o. en kl. 8o. (Zonder auteursrecht). *Gebr. Koster.*

— Een reisgezelschap. 2 dln. (Zonder auteursrecht). *Idem.*

Cron (Clara), Twee vriendinnen.

v. Holkema & Warendorf.

— Twee zusters. *Idem.*

Croquet-spel (Het) zooals het in Engeland gespeeld wordt.

Haagsche Boekh. & Uitg.-Maatsch.

Cruikshank (G.), De flesch. Met 8 gekl.

Brinkman 1903: auteursrecht zonder auteursrecht over naar J. Vlieger:

OVERGEGANE FONDSARTIKELEN.

Blijspel in 5 bedrijven. *E. & M. Cohen.*
schouwing van het
2e deel.

Firma H. Buskes.
van het tweede boek
de Handelingen der

Idem.
pgeteekend en mede-
nsheimer. 19 stukken

D. Bolle.
edeeld door G. Groen
1860. 3 dln.

Kemink & Zn.
g dagen te Londen
samenkomsten van
ie. *Firma H. Buskes.*
ij zullen het niet

Crap Hellingman (W. N.), Handleiding
tot de natuurkundige aardrijksbeschrijving
met betrekking tot de verschijnselen in den
dampkring en op den oceaan, enz.

P. Noordhoff.

Cremer (A. F.), De lotgevallen van den
smokkelaar. *B. H. Smit.*

Cremer (H.), Hoogduitsche grammatica
voor de laagste klassen der gymnasia en
hoogere burgerscholen. 5e druk.

A. Versluys.

— Oefeningen bij de Hoogduitsche
grammatica. 1e serie, 4e druk; 2e serie,
2e druk. *Idem.*

Cremer (J. J.), Bella Roel. (Zonder
auteursrecht). *J. Vlieger.*

— Een reisgezelschap. 2 dln. (Zonder
auteursrecht). *Idem.*

KRO-gids, 22 mei 1949:

De Veerzerij van Govert Ros

EEN LUISTERSPEL

naar de Overbetuwse Novelle: „Bella Roel” van
J. J. Cremer, in een bewerking van Elisabeth Becker.

Uitgevoerd door leden van de Amateurtoneelvereniging:

„Werken en Weldoen” te Bemmelen

en de „Toneelgroep Haalderen”.

Regie: Herbert Perquin.

(Zie inleiding op blz. 2)

Laatst bijgewerkt: 8 januari 2022.

www.jacobcremer.nl